

2. Єгоров О. Б. Митна економіка (Україна – СОТ – ЄС) [Текст] : посібник / О. Б. Єгоров. – Одеса : ПЛАСКЕ ЗАТ, 2005. – 226 с.
3. Халипов С. В. Таможенне право (Таможенне регулювання внешнеэкономической деятельности) [Текст]/ С. В. Халипов. – М. : Зерцало-М, 2001. – 272 с.
4. Пашко П. В. Системоутворювальні чинники митної безпеки [Текст] / П. В. Пашко / Стратегічна панорама. – 2007. – № 2. – С. 44–49.

Оксана Васютич

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Луцик А.І.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Сучасні тенденції щодо збільшення показників зовнішньої торгівлі та зростання кількості суб'єктів ЗЕД в Україні сприяють підвищенню значимості митного контролю поміж інших інструментів державного регулювання ЗЕД. Здійснення митного контролю є необхідним для забезпечення економічної безпеки, захисту інтересів українських товаровиробників, розвитку імпортозамінного виробництва.

Митний контроль є одним із видів фінансового контролю діяльності суб'єктів господарювання, які ввозять, вивозять, здійснюють транзит, передають, зберігають і використовують товари, що переміщуються між митними територіями. Митний кодекс ЄС трактує митний контроль як особливі офіційні дії для забезпечення дотримання митного права та за необхідності – інших приписів, чинних для товарів під митним наглядом, до яких належать митний огляд товарів, перевірка наявності й достовірності документів, контроль бухгалтерії підприємства чи інших документів, а також проведення офіційного розслідування.

Митним кодексом України, митний контроль визначено як сукупність заходів, що здійснюються з метою дотримання норм законів та інших нормативно-правових актів з питань державної митної справи, міжнародних договорів України, укладених у встановленому законом порядку [3].

Різниця між поданими вище визначеннями митного контролю пояснюється відмінностями у функціональній складовій державної митної справи в Україні та ЄС. За своєю сутністю зміст митного контролю є ідентичним, оскільки дане поняття охоплює всі дії й заходи, які здійснюються митними органами для забезпечення дотримання митного законодавства держави [2].

Основною метою митного контролю є забезпечення законного переміщення осіб, товарів та транспортних засобів через митний кордон, у тому числі повне і своєчасне адміністрування митних платежів.

Головне завдання митного контролю – це сприяння ефективній зовнішньоекономічній діяльності суб'єкта господарювання при переміщенні через митний кордон України товарів, забезпечення додержання норм Митного кодексу України, нормативно-правових актів з питань державної митної справи, міжнародних договорів України. Враховуючи вимоги усіх законодавчих актів, можна окреслити основні чинники, які обумовлюють здійснення митного контролю у сфері ЗЕД:

- здійснення господарських операції передбачає перетин майна та/або робочої сили через митний кордон України;
- контрагентом українського суб'єкта господарювання є іноземний суб'єкт господарювання;
- суб'єктом контролю виступає орган Державної фіскальної служби України у сфері державної митної діяльності.

Митному контролю підлягають усі товари та транспортні засоби комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України. На практиці виділяють наступні:

1) контроль під час митного оформлення товарів та транспортних засобів комерційного призначення;

2) митний аудит - контроль після митного оформлення товарів та транспортних засобів комерційного призначення [1, с. 159].

Сутність митного контролю полягає у встановленні відповідності поведінки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності встановленим митним правилам. Важливим у процесі здійснення митного контролю виступає перевірки країни походження товарів для оподаткування товарів, які переміщуються через митний кордон України, а також застосування до них заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, заборон та(або) обмежень щодо переміщення через кордон України, і забезпечення обліку цих товарів у статистиці зовнішньої торгівлі. При цьому дотримується конфіденційність інформації, наданої для цілей визначення країни походження товару, яка не може бути розголошена без спеціального дозволу особи чи уряду, які надали таку інформацію, окрім випадків, коли це необхідно для забезпечення розгляду справи в суді [2].

Митні органи мають право здійснювати митний контроль шляхом проведення документальних виїзних (планових або позапланових) і документальних невиїзних перевірок дотримання законодавства України з питань державної митної справи щодо:

1) правильності класифікації товарів, щодо яких проведено митне оформлення;

2) відповідності фактичного використання переміщених через митний кордон України товарів заявленій меті такого переміщення та(або) відповідності фінансових та бухгалтерських документів, звітів, договорів (контрактів), калькуляцій, декларації митної вартості, за якими здійснено митне оформлення товарів у відповідному митному режимі;

3) правильності визначення бази оподаткування, своєчасності, достовірності, повноти нарахування і законності надання (отримання) пільг та звільнення від оподаткування;

4) законності переміщення товарів через митний кордон України, в тому числі ввезення товарів на територію вільної митної зони чи їх вивезення з цієї території [5].

Місце товару в тарифній класифікації передбачає включення товарів до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі - УКТ ЗЕД), що складається на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів і затверджується Законом України «Про митний тариф України». Органи ДФС України здійснюють контроль правильності класифікації товарів, поданих до митного оформлення, згідно з УКТ ЗЕД [5].

Отже, митний контроль є важливим засобом реалізації митної політики в державі та здійснюється за допомогою і з використанням різних форм і методів. Для забезпечення ефективності митного контролю необхідне здійснення достатньої кількості процедур перевірки відомостей про товари, які переміщуються через митний кордон, що, у свою чергу, забезпечує протидію порушенню митних правил і повноту сплати митних платежів.

Література:

1. Актуальні питання теорії та практики митної справи : монографія / [І. Г. Бережнюк, П. В. Пашко, А. Д. Войцещук та ін.] ; за ред. І. Г. Бережнюка. – Х. : ПП Мельник А. А., 2013. – 428 с. (Серія «Митна справа в Україні». Т. 21).

2. Дьомін Ю.М. Правові засади організації та здійснення митного контролю в Україні: теоретичні та практичні проблеми: Автореф. дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07 / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2006. – 40 с

3. Корнєва Т.В. Митний контроль в Україні: організаційно-правові питання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Інститут держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 2003. – 14 с.

4. Митний кодекс Європейського Союзу / Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, банківської діяльності, податкової та митної політики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://kompmp.rada.gov.ua/kompmp/control/uk/doccatalog/list?currDir=47240>.

5. Митний кодекс України : від 13 березня 2012 року № 4495-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.